

З любов'ю до людей

У статті представлено професійний шлях колишнього директора Чернігівської державної обласної бібліотеки ім. В. Г. Короленка, учасника Другої світової війни, заслуженого працівника культури України Пилипа Омеляновича Гученка, якому цього року виповнюється 100 років від дня народження.

19 років найпродуктивніших, найкращих років життя Пилипа Омеляновича тісно пов'язано з бібліотечною справою, з розвитком та збереженням бібліотечної мережі на Чернігівщині. Його роботу всі ці роки відзначали творчий підхід до поставлених завдань, їхнього розв'язання, який завжди базувався на таких поняттях як «культура» та «інтелект».

Народився Пилип Омелянович Гученко 5 липня 1916 року на Полтавщині. Після закінчення у 1940 році Ленінградського університету працював лаборантом кафедри історії СРСР та УРСР Чернівецького університету, викладав у Ленінградських інститутах іноземних мов та фізкультури ім. Лесгафта, читав історію у ремісничому училищі №13.

Його організаторські та людські якості на попередніх роботах були помічені і після його повернення в Україну, в 1959 році йому було доручено очолити головну книгозбірню Чернігівщини.

Продовжуючи кращі традиції попередніх керівників О. П. Почтер, Е. І. Віленської, Ф. І. Амчиславської, М. Д. Даниленка, згуртувавши колектив, саме в ці роки бібліотеку було виведено на якісно новий, вищий рівень.

Саме в цей період яскраво розкрилися організаторські здібності П. Гученка, його прагнення і вміння досягти більшого. За ініціативою Пилипа

Омеляновича тоді було затверджено план розвитку бібліотечної мережі Чернігівської області, який після успішного втілення у життя, забезпечив відкриття стаціонарних бібліотек практично в кожному населеному пункті області. В кожному районі склався єдиний міжвідомчий план бібліотечного обслуговування населення. Почали відкриватися бібліотечні пункти на підприємствах, організаціях і закладах та бібліотеки на громадських засадах. У більшості бібліотек області було запроваджено відкритий доступ до фондів.

Жахливими у ті часи були умови обслуговування користувачів в обласній бібліотеці. Отож, від початку своєї роботи боротьбі за переведення бібліотеки в нове, достойне для обласного закладу приміщення, створення належних умов для роботи як користувачів, так і працівників. Саме П. О. Гученко очолив громадський рух, діяльність якого в решті-решт дала свої плоди: у 1964 році в краще, більш просторе приміщення переведено читальний зал, а у січні 1974 року бібліотеку переміщено в нинішнє приміщення, одне з кращих приміщень Чернігова.

Ним тоді разом з колективом, громадською радою було вирішено безліч складних питань по пристосуванню цих приміщень під бібліотеку, їх обладнання, переміщення фондів, розгортання нової структури обслуговування користувачів.

Петро Грищенко,

головний бібліотекар науково-методичного відділу Чернігівської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка, працював директором бібліотеки з 1985 р. до 2010 р.

За час роботи Пилип Омелянович багато зусиль доклав для перетворення обласної бібліотеки в провідний науково-інформаційний, культурно-просвітницький та методичний центр. Цього досягнуто завдяки згуртування колективу однодумців, завдяки яким бібліотека досягла кращих показників у науковій та бібліотечно-бібліографічній діяльності. Загалом, з його ім'ям пов'язано чимало структурних змін і нововведень у практиці роботи бібліотек області: створення методичних кабінетів, координація методичної роботи, визначення опорних бібліотек та закріплення за ними сільських книгозбірень, створення методичних рад та системи кураторства, аналізування планів і звітів районних бібліотек тощо.

Результативною виявилася робота по реформуванню у 1974–1980 рр. сітки бібліотек області, проведення централізації. Пилип Омелянович брав безпосередню участь у підготовці базових бібліотек передового досвіду, проведенні зональних семінарів-практикумів, де пройшли навчання всі директори майбутніх районних і міських ЦБС, наданні допомоги щодо реформування галузі.

Під керівництвом Пилипа Омеляновича більш різноманітною та дійовою стала культурно-дозвілєва діяльність книгозбірні. Саме під час його роботи відновлено систему об'єднання користувачів за інтересами: краєзнавців – «Клуб краєзнавець», любителів мистецтва – «Світ прекрасного», клуб знавців англійської мови «Спікерз». Вони успішно працюють і сьогодні.

Велику увагу, наприклад, Пилип Омелянович приділяв накопиченню наукового потенціалу бібліотеки. В час його керівництва бібліотека отримала статус наукової, що зумовило переорієнтацію певних напрямків її діяльності, зокрема видавничої. Від 1972 року і до цього часу видається бібліографічний покажчик «Література

про Чернігівську область», від 1974 року – календар «Знаменні і пам'ятні дати по Чернігівській області». Організаційно ним було забезпечено кількарічну досить складну роботу бібліотеки на допомогу авторському колективу та редколегії тому «Історія міст і сіл УРСР. Чернігівська область».

Постійною турботою Пилипа Омеляновича були кадри, їхній фаховий рівень і найбільш раціональна розстановка. Особливо гостро ця проблема поставила після переміщення бібліотеки на початку 70-х років минулого століття в нинішнє приміщення та розширення структури бібліотеки. З часом поряд з читальним залом і абонементом у структурі бібліотеки з'явився патентний фонд, нотно-музичний сектор, сектор іноземної літератури, методичний та бібліографічний відділи.

З великою повагою ставився Пилип Омелянович до ветеранів бібліотеки, підтримував і заохочував творчу працю молоді. Завдяки його інтелігентності, високим людським, моральним якостям йому вдалося створити навколо себе ауру потрібності праці бібліотекаря. В передостанній рік його трудової біографії широко відзначено 100-річчя від часу заснування бібліотеки, достойно пошановано організаторську працю директора та колективу бібліотеки Грамотою Президії Верховної ради УРСР.

Протягом всього трудового шляху Пилип Омелянович поєднував самовіддану професійну діяльність з активною громадською роботою. Багато років він був членом обкому профспілки працівників культури, позаштатним лектором обкому Компартії України, пропагандистом теоретичного семінару працівників бібліотеки, загалом шанованою і колективом, і бібліотечною громадськістю людиною. В колективі і досі згадують численні заходи, святкування трудових ювілеїв працівників, учасником яких разом зі своєю дружиною Валентиною Андріївною завжди був П. Гученко.

За багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм П. О. Гученка до його бойових нагород орденів «Вітчизняна війна 1-го ступеню» та «Червоної Зірки», медалей «За оборону Ленінграда» інших, додалися медалі «Ветеран праці» та «За доблестний труд, в ознаменування 100-леття со дня рождения В. И. Ленина», Почесні Грамоти Міністерства культури СРСР та УРСР. У 1976 році йому присвоєно звання «Заслужений працівник культури УРСР».

Життєвий шлях П. Гученка – типовий для керівників того часу, зокрема тих, хто піднявся на рівень керівників закладів обласного рівня власним розумом, працездатністю. Все його життя – приклад відданого служіння обраній справі, вірності своїм ідеалам і переконанням. Усім колегам, близьким людям Пилип Омелянович назавжди запам'ятався як досвідчений фахівець, ініціативний організатор, цілеспрямована особистість, люблячий чоловік і турботливий батько. Своїм прикладом, вимогливістю, великим професійним досвідом він виховав не одне покоління фахівців бібліотечної справи, які з вдячністю вклоняються його світлій пам'яті.

Пилип Омелянович Гученко